

Paul De Knop

Sport: van ontspanning tot obsessie

Paul De Knop over de toenemende ambities van sportliefhebbers

Amateursporters nemen hun hobby steeds serieuzer. Ze willen niet enkel meedoen aan een marathon, maar hem ook uitlopen. Paul De Knop, amateursporter en rector van de Vrije Universiteit Brussel laat zijn licht schijnen over het toenevende succes van sport en de grenzen van prestatiedrang. "Mensen associëren zich graag met het succes van hun helden en doen voor een stuk aan kopieergedrag."

Olivier Beys

Sporten is in deze dagen.

Hoe verklaart u dat?

Door de moderne beschaving zijn we anders gaan leven en bewegen we minder. Nochtans is daar een grote behoefte aan. Zonder beweging degenerere je. Voor wie nooit beweegt, is sport een regelrechte hel maar eens je het gewend bent, voel je je veel beter. In dat opzicht is sport niet zo'n verwonderlijke hobby, ik ken geen enkel vrijetijdsgebeuren dat zo wijdverspreid is. Niet alleen in de actieve zin, maar ook passief: mensen worden bewogen door sport. Ik herken dat ook in mezelf: bewegen heeft me altijd enorm bewogen.

Het eigenaardige is dat men vroeger begon te sporten wanneer men afstudeerde in het secundair. De sport is immers ontstaan binnen universiteiten zoals Cambridge, Oxford enzovoort. Nu verschuift alles naar jongere leeftijden: er bestaan zelfs competities voor vijfjarigen. Achttien jaar is nu net de leeftijd dat men gaat studeren en afhaakt, of alleszins minder sport. Daarna gaat iedereen werken en verzeilen heel wat mensen in de ratrace, met een sterke prestatiedruk als gevolg. Om dat lang vol te houden moet een mens fysiek in orde zijn, en dan komt sport wel weer van pas.

Heel wat amateurs gaan net als professionals tot het uiterste, waarom eigenlijk?

To win silver is to lose gold. Deelnemen is al lang niet meer belangrijker dan winnen. Laten we eerlijk zijn, competitie is ingebakken in de mens. Het wordt ook aangeleerd op school. De maatschappij wordt bovendien competitiever in al haar geledingen, en dus ook in de sport. Dan loert de verlokking van middeltjes die je beter doen presteren

om de hoek. We weten dat het bestaat bij studenten tijdens de examens, alleen spreekt niemand erover. En aan de hand van de verkoopscijfers van viagra is het zo klaar als een klontje dat mensen prestatieversterkende middelen nemen.

Stel: je hebt getraind voor een marathon, maar net niet genoeg om hem uit te lopen. Wel, het is geweten dat sommigen dan naar doping grijpen. Ik ga daar niet flauw over doen. Zo weet niemand toch geopereerd worden door een arts met een bibberende hand? Wel, het middel waarmee de arts z'n hand stabiliseert en hem doet presteren wordt ook door boogschutters gebruikt. Maar het is typisch dat zoiets in de sport niet aanvaard wordt. Voor alle duidelijkheid: ik vind dat terecht, je bedriegt jezelf en anderen. Maar ik kan me wel voorstellen dat de verleiding groot is als je net niet dat ultieme doel behaalt en anderen wel.

Waar ligt dan precies de grens?

Jean-Marie Dedecker heeft ooit voorgesteld dat doping moet toegelaten worden om een "eerlijkere" sport te maken. Ik ben daar radicaal tegen. Als je alles toelaat, heb je namelijk de zekerheid dat iedereen het ook effectief zal doen. Maar het blijft een moeilijke zaak. Koffie bijvoorbeeld, is dat doping of niet? Daarom vind ik het goed dat er specialisten zijn die dat bepalen. De sport heeft zo zelf bepaald wat kan en niet kan. Waar zie je dat nog? Niet onder studenten, politici of in de cultuursector. Voor mij is het belangrijk of het natuurlijk of onnatuurlijk is. Het nemen van voedingssupplementen, van vitaminen, die overigens niet gezond blijken te zijn, is vooral ingegeven door de commercie. Ik leg aan mezelf op dat ik zo'n zaken niet neem, maar ik kan dat want ik doe niet

Voor wie nooit beweegt, is sport een regelrechte hel, maar eens je het gewend bent, voel je je veel beter.

aan competitiesport. Waar de precieze grens ligt weet ik ook niet, maar de sportwereld durft de discussie tenminste aan te gaan.

Hoe ver gaat u in sport?

Ik verbied mezelf om stimulerende middelen te nemen. Wel sport ik intensief. Ik ben 57 jaar. Als ik niet de fysieke conditie had die ik nu heb, zou ik niet doen wat ik nu doe. Ik sta constant onder druk, mensen staan niet aan mijn deur om te zeggen wat een prachtige campus de VUB is, maar wel om te zeggen wat er zoal misloopt. Wilfried Martens schreef ooit dat het geheim om de urenlange conclaven te doorworstelen een flinke dosis sport is. Anderen zoeken vaak hun toevlucht tot alcohol, roken of andere middelen. Voor mij is dat fietsen. Het is een vorm van verslaving, van doping zou je zelfs kunnen zeggen, want ik sport om beter te presteren. Daarom kan ik bijvoorbeeld gerust negen uur vergaderen zonder te eten. Tegelijk is fietsen niet alleen een uitdaging, maar ook een prachtige ervaring in de natuur.